

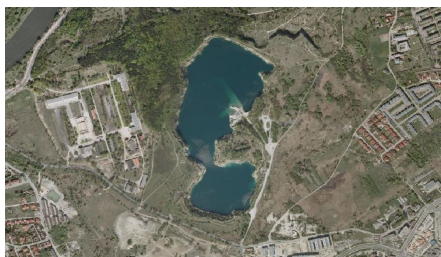
Prace nad strefą ochrony gniewosza plamistego na Zakrzówku

2015-05-28

W związku ze zgrupowaniem kompletu dokumentacji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie przystąpił do ustalenia strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gniewosza plamistego na Zakrzówku w Krakowie, tym samym zawiadamiając strony o wszczęciu postępowania.

Informacje o obecności na terenie Krakowa gniewosza plamistego, węża objętego ścisłą ochroną gatunkową oraz chronionego prawem międzynarodowym, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie otrzymała od 2009 r. W 2011 r. wykonano inwentaryzację stanowisk gniewosza plamistego, która potwierdziła występowanie gatunku na Zakrzówku, jednak zgromadzone wówczas dane nie dawały wystarczających podstaw do wyznaczenia strefy ochrony.

Na początku 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie uzgodnił projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rejon Św. Jacka – Twardowskiego”, który zakładał dopuszczenie zabudowy na części terenów pomiędzy ulicami Św. Jacka i Wyłom. Ostateczny kształt obszaru przeznaczanego pod zabudowę został zmniejszony w stosunku do zapisów obowiązującego wówczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowiąc kompromis pomiędzy ochroną przyrody i krajobrazu obszaru Zakrzówka a interesami prywatnych właścicieli działek położonych w sąsiedztwie Zakrzówka.

W połowie 2014 r., już po uzgodnieniu ww. planu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie otrzymał nowe informacje o występowaniu gniewosza plamistego w rejonie Zakrzówka. Przekazane materiały wskazały, że na terenie przeznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę stwierdzono występowanie dużej liczby osobników gniewosza plamistego oraz potwierdzono jego rozród. Wykonana w drugiej połowie 2014 r. inwentaryzacja potwierdziła, że na obszarze Zakrzówka znajduje się jedno z najliczniejszych znanych do tej pory stanowisk tego gatunku w kraju. W ekspertyzie jednoznacznie wskazano, że ze względu na konieczność zabezpieczenia siedliska gniewosza plamistego na Zakrzówku konieczne jest wyznaczenie strefy ochrony obejmującej cały obszar położony pomiędzy ul. Św. Jacka, ul. Norymberską, jednostką wojskową, Parkiem Skały Twardowskiego oraz ul. Salezjańską, tj. teren o powierzchni ponad 50 hektarów.

W związku z wynikami inwentaryzacji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie pozyskał informacje o strukturze własności terenu Zakrzówka co było kluczowe w celu ustalenia stron postępowania. Analiza zgromadzonych materiałów wykazała istotne braki w danych o właścicielach działek. Pomimo zaistniałych komplikacji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie zdecydował o zaprojektowaniu strefy ochrony obejmującej jeden z najcenniejszych fragmentów miejsca rozrodu i regularnego przebywania gniewosza plamistego na Zakrzówku. Z zaproponowanej w ekspertyzie strefy o powierzchni 50 hektarów wybrany został obszar ok. 12 hektarów pomiędzy ulicami Św. Jacka i Wyłom, obejmujący m.in. tereny przeznaczone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniowo-usługową.

Na terenie strefy planowane jest wprowadzenie zakazów wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji oraz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony gatunku. Przewiduje się rezygnację ze standardowo obowiązującego na obszarze strefy zakazu przybywania osób ze względu na masowe wykorzystywanie Zakrzówka przez mieszkańców Krakowa jako miejsca wypoczynku i rekreacji. Według autora ekspertyzy penetracja terenu przez ludzi nie stanowi istotnego zagrożenia dla gniewosza plamistego. Planowane jest również odstąpienie od zakazu wycinania drzew i krzewów, która to czynność jest niezbędna dla zachowania we właściwym stanie siedlisk gniewosza plamistego.

Ustalenie strefy ochrony gniewosza plamistego na obszarze Zakrzówka zostało pozytywnie zaopiniowane przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Krakowie na posiedzeniu w listopadzie 2014 r.

Wobec nowych faktów i opinii Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie podjął decyzję o wszczęciu postępowania mającego na celu wyznaczenie strefy ochrony gniewosza plamistego pomiędzy ulicami Św. Jacka i Wyłom w Krakowie. Wyznaczenie strefy zabezpieczy wyjątkowo cenny fragment miejsca rozrodu i regularnego występowania gatunku do czego zobowiązuje Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie zarówno prawo krajowe jak i unijne.

Należy podkreślić, że gniewosz plamisty jest wężem niejadowitym, niestwarzającym zagrożenia dla ludzi i zwierząt domowych. Został wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt jako gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie, głównie ze względu na przekształcanie i zanik odpowiednich siedlisk oraz prześladowanie węży. Gniewosz plamisty zasiedla najczęściej tereny otwarte, nasłonecznione, o zróżnicowanej strukturze roślinności. Pierwotnymi miejscami jego występowania są pobrzeża lasów, polany śródleśne, zakrzaczka, tereny skaliste i kamieniste, a także brzegi cieków. Większość obserwacji gniewosza plamistego ma jednak miejsce w terenach przekształconych przez człowieka, takich jak ruiny budynków, wysypiska, kamieniołomy, hałdy, torowiska oraz pobocza dróg. Obszar Zakrzówka stanowi więc optymalne miejsce występowania tego gatunku.

Ustalenie strefy ochrony gniewosza plamistego jest decyzją trudną, jednak niezbędną ze względu na konieczność ochrony rzadkiego gatunku węża, a także obszaru o wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajobrazowych jakim jest w Krakowie teren Zakrzówka i jego otoczenie.